

**TAHAP KESEDARAN STAF AKADEMIK KSKB SUNGAI BULOH
TERHADAP ASPEK KESELAMATAN DAN KESIHATAN
DI TEMPAT KERJA**

OLEH:

LIM BAN DANG

809072

**SARJANA SAINS PENGURUSAN KESELAMATAN DAN KESIHANTAN
PEKERJAAN (MOSH)**

KOLEJ PERNIAGAAN
(College of Business)
Universiti Utara Malaysia

PERAKUAN KERJA KERTAS PROJEK
SSMZ 6996
(Certification of Project Paper)

Saya, mengaku bertandatangan, memperakukan bahawa
(I, the undersigned, certified that)

Saya, mengaku bertandatangan, memperakukan bahawa
(I, the undersigned, certified that)

LIM BAN DANG (809072)

Calon untuk ijazah –

(Candidate for the degree of) – **MASTER OF SCIENCE OSH MANAGEMENT**

Telah mengemukakan kertas projek yang bertajuk

(has presented his/her project of the following title)

**TAHAP KESEDARAN STAF AKADEMIK KSKB SUNGAI BULOH
TERHADAP ASPEK KESELAMATAN DAN KESIHATAN DI TEMPAT
KERJA**

Seperti yang tercatat di muka surat tajuk dan kulit kertas projek
(as it appears on the title page and front cover of the project paper)

Bahawa kertas projek tersebut boleh diterima dari segi bentuk serta kandungan dan
meliputi bidang ilmu dengan memuaskan.

(that the project paper acceptable in the form and content and that a satisfactory
knowledge of the field is conveyed).

Nama Mentor : **EN. LUKMAN WAN MAT DAUD**
(Name of Mentor)

Tandatangan : .....
(Signature)

Tarikh : **22 Disember 2012**
(Date)

KEBENARAN MENGGUNAKAN KERTAS PROJEK

Kertas Projek ini dikemukakan sebagai memenuhi keperluan pengijazahan program **Sarjana Sains Pengurusan Keselamatan Dan Kesihatan Pekerjaan**, Universiti Utara Malaysia. Saya bersetuju membenarkan pihak perpustakaan Universiti Utara Malaysia mempamerkannya sebagai bahan rujukan. Saya juga bersetuju bahawa sebarang bentuk salinan sama ada secara keseluruhan atau sebahagian daripada Kertas Projek perlulah mendapat kebenaran Penyelia Kertas Projek atau Dekan Kolej Perniagaan. Sebarang bentuk salinan dan cetakan bagi tujuan komersil adalah dilarang sama sekali tanpa kebenaran bertulis penyelidik. Pernyataan rujukan kepada panulis dan Universiti Utara Malaysia perlulah dinyatakan jika sebahagian rujukan dibuat ke atas kertas projek ini.

Kebenaran untuk menyalin atau menggunakan tesis ini samada secara keseluruhan atau sebahagian daripadanya hendaklah dipohon melalui:

**Dekan Kolej Perniagaan
Universiti Utara Malaysia
06010 UUM Sintok
Kedah Darul Aman**

ABSTRAK

Kajian ini bertujuan untuk mengenalpasti tahap kesedaran staf akademik Kolej Sains Kesihatan Bersekutu Sungai Buloh (KSKB) terhadap keselamatan dan kesihatan pekerjaan. Dalam menjalankan kajian ini, kaedah soal selidik telah digunakan sebagai instrumen utama bagi mendapatkan data. Data yang diperolehi dianalisis secara deskriptif menggunakan kekerapan, peratusan dan min skor untuk mengenalpasti tahap kesedaran responden terhadap keselamatan dan kesihatan pekerjaan di tempat kerja. Manakala, bagi melihat hubungan antara faktor demografi dan tahap kesedaran responden terhadap keselamatan dan kesihatan pekerjaan, ANOVA satu hala telah digunakan. Hasil kajian menunjukkan bahawa staf akademik KSKB mempunyai tahap kesedaran yang tinggi terhadap keselamatan & kesihatan dengan dapatan purata min skor keseluruhan 4.03 untuk setiap faktor. Seterusnya kajian ini menjalankan penilaian tahap kesedaran staf akademik terhadap keselamatan dan kesihatan berdasarkan ciri-ciri demografi. Dapatan kajian dari aspek bangsa didapati mempunyai tahap kesedaran yang tinggi dengan purata min skor antara 3.80 hingga 4.06. Dan untuk tahap kesedaran responden adalah berkadar terus untuk gred jawatan, tahap pendidikan dan tempoh perkhidmatan dengan masing-masing mencatatkan min skor keseluruhan 4.04. Keputusan analisis ANOVA satu hala juga didapati faktor bangsa tidak signifikan terhadap tahap kesedaran keselamatan dan kesihatan pekerjaan untuk staf akademik KSKB Sg. Buloh, manakala untuk faktor tahap pendidikan, gred jawatan dan tempoh perkhidmatan adalah signifikan terhadap tahap kesedaran keselamatan dan kesihatan pekerjaan. Akhirnya, kajian ini mendapati bahawa bagi meningkatkan lagi tahap kesedaran di kalangan staf akademik KSKB Sg. Buloh terhadap keselamatan dan kesihatan, maka seharusnya Jabatan atau organisasi berkenaan perlulah memperbanyakkan program-program keselamatan dan kesihatan seperti latihan, ceramah-ceramah kepentingan keselamatan dan kesihatan, penguatkuasaan dan lain-lain lagi.

ABSTRACT

This study aims to identify the level of awareness of the academic staff of Allied Health Sciences College of Sungai Buloh (KSKB) for occupational safety and health. In conducting this study, the questionnaire was used as the main instrument to collect data. Data were analyzed descriptively using frequency, percentage and mean score to determine the level of awareness towards safety and health at work. While, to see the relationship between demographic factors and the level of awareness towards safety and health, one way ANOVA was used. The results showed that academic staff KSKB have a high level of awareness of safety and health by finding the average total mean score for each factor 4.03. The study also conducted an evaluation of the academic staff awareness of safety and health based on demographic characteristics. The findings from the aspects of the race were found to have high levels of awareness with mean scores between 3.80 to 4.06. And the level of awareness of the respondents are directly proportional to the grade designation, level of education and years of service with their overall mean score recorded 4.04. Results of one-way ANOVA analysis also found that race factor not significant towards the level of awareness on occupational safety and health for academic staff KSKB Sg. Buloh, while for the factor of education level, grade designation and years of service show a significant impact on the level of awareness. Finally, this study found that in order to enhance the level of awareness among academic staff KSKB Sg. Buloh on safety and health, then should the Department or organization concerned should intensify programs such as health and safety training, talks the importance of health and safety, enforcement and others

PENGHARGAAN

Jutaan terima kasih yang tidak terhingga dan jasa budi yang dikenang ke akhir hayat yang mungkin tidak terbalas oleh saya kepada penyelia En. Lukman Wan Mat Daud dan Dr. Munauwar Mustafa menerusi kepakaran, bimbingan, teguran, nasihat dan bantuannya yang telah banyak membantu dan menguatkan lagi semangat saya untuk menyiapkan kajian ini.

Terima kasih juga saya ucapkan kepada Cik. Chuan Lee Phing, En. Yong Liew, En. Jalil Yahyayang sentiasa memberi bantuan, dorongan dan motivasi. Di sini, saya juga mengambil kesempatan untuk mengucapkan ribuan terima kasih atas sokongan dan bantuan rakan-rakan seperjuangan program MOSH UUM-NIOSH Cohort 7.

Ucapan terima kasih juga ditujukan kepada pihak pengurusan KSKB Sungai Buloh yang telah membenarkan saya menjalankan kajian dan semua staf akademik yang memberi kerjasama dalam menjalankan dan menjayakan kajian ini.

Akhir kata, terima kasih kepada isteri dan ketiga-tiga anak kesayangan yang sentiasa memberi dorongan dan semangat sepanjang pengajian saya

Sekian

KANDUNGAN

SENARAI ISI KANDUNGAN	MUKA SURAT
PERAKUAN KERTAS KERJA	ii
KEBENARAN MENGGUNAKAN KERTAS PROJEK	iii
ABSTRAK	iv
ABSTRACT	v
PENGHARGAAN	vi
ISI KANDUNGAN	vii
SENARAI JADUAL	xi
SENARAI RAJAH	xii
BAB 1 PENDAHULUAN	1
1.0 Pengenalan	1
1.1 Latar Belakang Tempat Kajian	8
1.2 Pernyataan Masalah	10
1.3 Objektif	15
1.3.1 Objektif Umum	15
1.3.2 Objektif Spesifik	15
1.4 Soalan Kajian	15
1.5 Hypotesis Kajian	16
1.6 Signifikan Kajian	17
1.7 Skop Kajian	17
1.8 Batasan Kajian	18
Rumusan	19
BAB 2 KAJIAN LITERATUR	20
2.0 Pengenalan	20
2.1 Definisi Terminologi (<i>Definitions Of Terms</i>)	20
2.1.1 Kesedaran Keselamatan	20
2.1.2 Keselamatan	21
2.1.3 Tempat Kerja	22

2.2	Aspek Pengurusan Keselamatan	23
2.2.1	Polisi Keselamatan	23
2.2.2	Jawatankuasa Keselamatan Dan Kesihatan Pekerja	25
2.2.3	Latihan Keselamatan	26
2.2.4	Penyiasatan Kemalangan	28
2.2.5	Alat Perlindungan Diri	31
2.3	Teori Domino Kemalangan	32
2.4	Langkah-langkah Penyiasatan Jika Berlakunya Kemalangan	36
2.4.1.	Kemalangan	36
2.4.2	Langkah-Langkah Penyiasatan	37
2.5	Hubungan Aktiviti Keselamatan Dan Kesihatan Dengan Pencapaian Kerja	38
2.6	Strategi Menangani Isu Keselamatan Dan Kesihatan Pekerja	39
2.6.1	Menggubal Polisi Keselamatan Dan Kesihatan Pekerja	40
2.6.2	Menggalakkan Penglibatan Pekerja	40
2.6.3	Latihan Keselamatan Dan Kesihatan Pekerja	41
2.6.4	Kesedaran Visual	41
2.6.5	Pengurusan Insentif	42
2.6.6	Pertandingan Pekerjaan	42
2.7	Proses Pengurusan Keselamatan Dan Kesihatan Pekerja	43
2.8	Kajian Lepas	46
	Rumusan	54
BAB 3	METODOLOGI KAJIAN	56
3.0	Pengenalan	56
3.1	Kerangka Konseptual Kajian	56
3.2	Pembentukan Hipotesis	58
3.3	Reka Bentuk Kajian	58
3.4	Populasi Dan Sampel	59
3.5	Instrumen	59
3.6	Kaedah Pengumpulan Data	60

3.6.1	Data Primer	60
3.6.2	Soal Selidik	61
3.7	Kaedah Penganalisan Data	62
3.8	Kajian Rintis	62
3.9	Etika Kajian	63
	Rumusan	64
BAB 4	KEPUTUSAN ANALISIS DATA	65
4.0	Pengenalan	65
4.1	Bahagian A: Data Demografi Responden	65
4.1.1	Bangsa	66
4.1.2	Tahap Pendidikan	67
4.1.3	Gred Jawatan	67
4.1.4	Tempoh Perkhidmatan	68
4.2	Menentukan Tahap Kesedaran Responden Terhadap Keselamatan Dan Kesihatan Di Tempat Kerja Melalui Perbezaan Min Faktor-Faktor Demografi	69
4.3	Hipotesis Ujian	73
4.3.1	Hipotesis Kajian ($H_{0\ 1.0}$)	74
4.3.2	Hipotesis Kajian ($H_{0\ 2.0}$)	74
4.3.3	Hipotesis Kajian ($H_{0\ 3.0}$)	75
4.3.4	Hipotesis Kajian ($H_{0\ 4.0}$)	75
	Rumusan	76
BAB 5	PERBINCANGAN, CADANGAN DAN KESIMPULAN	77
5.0	Pengenalan	77
5.1	Ringkasan Dari Penemuan Kajian	77
5.2	Penilaian Tahap Kesedaran Staf Terhadap Keselamatan Dan Kesihatan Berdasarkan Ciri-Ciri Demografi	77
5.3	Faktor Demografi Yang Mempengaruhi Tahap Kesedaran Terhadap Keselamatan Dan Kesihatan	79
5.4	Limitasi Kajian	80

5.5	Cadangan	81
5.5.1	Cadangan Kepada Organisasi	81
5.5.2	Memperbanyakkan Program Latihan	82
5.5.3	Pematuhan Akta Dan Peraturan Keselamatan Dan Kesihatan Pekerjaan	84
5.6	Cadangan Berikut Untuk Penyelidikan Masa Depan Berdasarkan Dapatan Kajian Ini	86
	Kesimpulan	87
	RUJUKAN:	89
	LAMPIRAN	

SENARAI JADUAL

Jadual 1.1: Program Latihan Peringkat Pra-Perkhidmatan (Basik) Di KSKB	9
Jadual 1.2: Program Latihan Peringkat Perkhidmatan (Pengkhususan/Pos Basik) Di KSKB	9
Jadual 3.1: Pemarkahan Item-Item Skala <i>Likert</i>	60
Jadual 3.2: Taburan Item Bagi Soal Selidik Kajian Kesedaran Staf Akademik KSKB Terhadap Keselamatan dan Kesihatan di Tempat Kerja	61
Jadual 3.3: Nilai Min Skor Bagi Menentukan Tahap Keberkesanan Program Latihan.	62
Jadual 4.1: Min Skor Tahap Kesedaran Staf KSKB Terhadap Keselamatan Dan Kesihatan Mengikut Bangsa	69
Jadual 4.2: Min Skor Tahap Kesedaran Responden Terhadap Keselamatan Dan Kesihatan Di Tempat Kerja Mengikut Tahap Pendidikan	70
Jadual 4.3: Min Skor Tahap Kesedaran Staf KSKB Terhadap Keselamatan Dan Kesihatan Mengikut Jawatan (Gred) Yang Disandang.	71
Jadual 4.4: Min Skor Tahap Kesedaran Responden Terhadap Keselamatan Dan Kesihatan Di Tempat Kerja Mengikut Tempoh Perkhidmatan	72
Jadual 4.5: Faktor Bangsa Terhadap Tahap Kesedaran Dan Keselamatan Perkerjaan Di Tempat Kerja	74
Jadual 4.6: Faktor Tahap Pendidikan Terhadap Tahap Kesedaran Dan Keselamatan Perkerjaan Di Tempat Kerja	75
Jadual 4.7: Faktor Jawatan Terhadap Tahap Kesedaran Dan Keselamatan Perkerjaan Di Tempat Kerja	75
Jadual 4.8: Faktor Tempoh Perkhidmatan Terhadap Tahap Kesedaran Dan Keselamatan Perkerjaan Di Tempat Kerja	76

SENARAI RAJAH

Rajah 1.1: Bilangan Kemalangan Perusahaan Dilaporkan 2006-2010	12
Rajah 1.2: Jumlah Perbelanjaan Faedah, 2006-2010	13
Rajah 1.3: Bilangan Keseluruhan Penerima Faedah, 2006-2010	14
Rajah 2.1: Faktor-faktor Pekerja Yang Boleh Menyebabkan Kemalangan	36
Rajah 2.2: Tatacara Melaporkan Kemalangan Di Bawah AKKP	38
Rajah 2.3: Model Pengurusan Keselamatan	43
Rajah 2.4: Model Pengurusan Kesihatan Pekerjaan	44
Rajah 3.1: Kerangka Konseptual Kajian Tahap Kesedaran Keselamatan dan Kesihatan	57
Rajah 4.1: Taburan Responden Mengikut Bangsa	66
Rajah 4.2: Taburan Responden Mengikut Tahap Pendidikan	67
Rajah 4.3: Taburan Responden Mengikut Gred Jawatan	68
Rajah 4.4: Taburan Responden Mengikut Tempoh Perkhidmatan	68
Rajah 4.5: Min Skor Tahap Kesedaran Responden Terhadap Keselamatan Dan Kesihatan Di Tempat Kerja Mengikut Bangsa.	69
Rajah 4.6: Min Skor Tahap Kesedaran Responden Terhadap Keselamatan Dan Kesihatan Di Tempat Kerja Mengikut Tahap Pendidikan	71
Rajah 4.7: Min Skor Tahap Kesedaran Staf KSKB Terhadap Keselamatan Dan Kesihatan Mengikut Jawatan (Gred) Yang Disandang.	72
Rajah 4.8: Min Skor Tahap Kesedaran Responden Terhadap Keselamatan Dan Kesihatan Di Tempat Kerja Mengikut Tempoh Perkhidmatan	73

BAB 1

PENDAHULUAN

1.0 Pengenalan

Akta Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan 1994 (AKKP) telah mendapat kelulusan Parlimen pada 1993 dan diwartakan pada Februari 1994. Tujuan akta ini digubal dan dikuatkuasakan adalah untuk memupuk dan menggalakkan peningkatan kesedaran keselamatan dan kesihatan pekerjaan yang lebih menyeluruh berbanding liputan Akta Kilang dan Jentera 1967 yang terhad di dalam sektor perkilangan, perlombongan, penguarian dan pembinaan. Mengikut (NIOSH) pekerja-pekerja yang mendapat perlindungan di bawah Akta Kilang dan Jentera 1967 hanyalah terhad kepada 24% yang jauh berbanding Akta Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan 1994 yang merangkumi sejumlah 90% daripada keseluruhan tenaga kerja yang ada dan akta ini hanya mengecualikan pekerjaan atas kapal dan angkatan tentera.

Semua sektor industri yang tersenarai di dalam Jadual Pertama AKKP 1994 diwajibkan menyediakan kewajipan am majikan dan orang yang berkerja sendiri, kewajipan am dari aspek rekabentuk, pengilang dan pembekal serta kewajipan am pekerja terhadap keselamatan dan kesihatan pekerjaan. Terdapat sepuluh sektor industri yang tersenarai dalam Jadual Pertama seperti berikut:-

- i) Pengilangan
- ii) Perlombongan dan penguarian
- iii) Pembinaan

The contents of
the thesis is for
internal user
only

Laman Web Kementerian Sumber Manusia: <http://www.mohr.gov.my>

Laman Web Kolej Sains Kesihatan Bersekutu Sungai Buloh, Kementerian Kesihatan Malaysia: <http://kskbsb.moh.gov.my/>

Laman Web NIOSH: <http://www.niosh.com.my>

Laporan Tahunan 2010, Persatuan Kerja Social (PERKESO).

Lee Lam Thye (1999). "Usah Abai Keselamatan." Berita Harian. 11hb Oktober 1999.

Lim Poh Hung (2002). "Kajian Terhadap Tahap Keselamatan Tapak Bina Di Daerah Johor Bahru." Projek Sarjana Pengurusan Teknologi : Universiti Teknologi Malaysia. Tidak Diterbitkan

Maccollum, D.V. (1995). "Construction Safety Planning." United States of America: Van Nostrand Reinhold.

Manual Keselamatan Dan Kesihatan Pekerjaan Universiti Putra Malaysia (2009)

Mansur, M & Ho, S. P. (2009) Keberkesanan Latihan Keselamatan Dan Kesihatan Dalam Mengurangkan Kemalangan Di Tempat Kerja.

Mohd Yazam Sharif (2001). "Asas Pengurusan Sumber Manusia." Edisi Pertama. Utusan Publications : Kuala Lumpur

Mohd Yusof Amadan (2000). "Pengurusan Keselamatan dan Kesihatan Pekerja." Berita Harian. 24 Januari 2000.

Mondy, R.W., dan Noe, R.M. (1993). "Human Resources Management." Edisi Ke-5, Boston: Allyn and Bacon

National Institute of Occupational Safety dan Health (2000). "Comprehensive Safety Recommendations." United Kingdom: NIOSH

National Safety Council (1991). "Safety Awareness." United States Of America: Brochure.

Nicholas, C. dan Wangel, A. (1995). "Safety At Work In Malaysia An Anthology of Current Research." Kuala Lumpur : Institute of Advanced Studies.

Norwood, S. L. (2000). Research Strategies for Advanced Practice Nurses. Upper Saddle New Jersey: Prentice Hall Health.

Nunnally, J.C. (1978), Psychometric Theory. New York: McGraw-Hill

Nur 'Aqilah Binti Mohd Riza (2010). Pematuhan terhadap akta Osha 1994: Kajian Kes di sebuah institusi pengajian tinggi swasta (IPTS) di Lembah Klang terhadap keselamatan dan kesihatan pekerjaan di tempat kerja (Persepti Pekerja) : Universiti Utara Malaysia

Overheul, V. (2001) "20 Years Of Safety." WACO: Stevens Publishing Corp.

Pekeliling Perkhidmatan Bilangan 8 Tahun 2005

Pertubuhan Keselamatan Sosial. (2011). “Laporan Tahunan 2010”

Pierce, F.D. (1998). “Does Organizational Streamlining Hurt Safety and Health?.” Profesional Safety.

Polit D.F. & Hungler B.P. (1999) Nursing Research: Principles and Methods. 6th ed. Philadelphia. Lippincott.

Polit, D. F. & Beck, C. T. (2004). Nursing research: Principles and methods. (7th ed.). Philadelphia: Lippincott, Williams & Wilkins.

Ramlan Zainal Abidin (1997). “Latihan Dalam Bidang Keselamatan dan Kesan Terhadap Kesedaran Keselamatan Di Tempat Kerja : Satu Kajian Di Kilang X (M) Sdn. Bhd.”

Raymond C. et. Al. 2003. Evaluation of a Safety Training Program in Tha Three Food Service Companies. Journal Of Safety Research 34: 547-558.

Pekeliling Perkhidmatan Bilangan 8 Tahun 2005: Capaian Mac 12, 2011 dari: <http://www.jpa.gov.my/pekelling/pp05/bil08/pp0805.pdf>

Prof. Madya Dr Durrishah et al. (2004) dalam kajian ‘Kesedaran Staf UTM Terhadap Keselamatan Dan Kesihatan Di Tempat Kerja’

Unit Kesihatan Pekerjaan, Bahagian Kawalan Penyakit, Kementerian Kesihatan Malaysia. (2008). Garis Panduan Pencegahan Kemalangan Di Tempat Kerja. Putrajaya: Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan.

Zakaria Ismail (2002). “keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan: Menilai Program-program Pematuhan dan Keberkesanan.” University Utara Malaysia.